

Побірченко Олена Михайлівна
доцент кафедри образотворчого мистецтва
УДПУ імені Павла Тичини

Модернізація професійної підготовки майбутніх учителів сільської початкової школи

Сучасні цивілізаційні процеси (глобалізація, інформатизація, демократизація, диверсифікація та ін.) передбачають пошук нових підходів до модернізації системи професійної підготовки майбутнього вчителя сільської початкової школи – основного суб'єкта освітньої діяльності.

Зокрема, набуття студентами та учнями нового статусу – громадян суспільства знань, що передбачає наднаціональний підхід до етнічних, конфесійних та інших відмінностей людей, глобальну людську етику і гідність, толерантність, солідарність тощо; зміну місії, ролі і поля діяльності навчальних закладів, викладачів, учителів; зміну системи взаємовідносин між тими, хто навчає, і тими, хто навчається [3]. Викладач нині виконує роль «навігатора», інтерпретатора нових знань для тих, хто навчається, формуючи їхні індивідуальні освітні траєкторії.

Проблема підготовки майбутніх учителів до професійної діяльності в сільській школі дістала досить ґрунтовне висвітлення у працях О. Біди, А. Грітченка, Н. Касярум, В. Кузя, Л. Лікарчука, В. Мелешко, Н. Побірченко, Н. Присяжнюк, О. Савченко, Г. Суворової, Б. Тевліна та ін.

Наразі, підготовка вчительських кадрів передбачає низку конкретних дій, спрямованих на те, щоб підпорядкувати весь зміст освіти на розвиток особистості, що має стати найвищою метою. На перше місце виходить особистість людини, сенсоутворюючий початок її самотворення і життєвої активності, яка бере на себе місію професійної підтримки особистісного визрівання дитини. Нині особливого значення набуває здатність майбутнього вчителя до навчання – самостійність у набутті знань,

здатність до самонавчання, умінь самоконтролю і самооцінки [4, с. 3]. Педагог має бути особистістю, якій притаманне все розмаїття індивідуально-психологічних, педагогічних, поведінкових та комунікативних якостей. Мета сучасної педагогічної освіти полягає у формуванні вчителя, який здатний розвивати особистість дитини, зорієнтований на особистісний та професійний саморозвиток і готовий працювати творчо в закладах освіти різного типу.

Проблема професійної підготовки майбутнього учителя залишається і буде завжди дискусійною. У вітчизняній та зарубіжній практиці існує ряд основних концепцій щодо підготовки майбутнього вчителя: «загальноосвітня (одержання глибоких ґрунтовних загальноосвітніх знань, учитель-ерудит), спеціальна (спеціалізація знань, володіння знаннями з певної галузі науки), персоналістична (учитель – багатогранна особистість, розвиток індивідуальності вчителя), методична (формування системи вмінь та навичок, уміння використовувати знання на практиці), прогресивна чи проблемна (підготовка до роботи у змінюваних умовах, самостійне прийняття рішень у складних професійних ситуаціях), цілісна (передбачає різнобічну професійну підготовку та інтеграцію елементів усіх попередніх концепцій). Водночас тривають пошуки інноваційних підходів підготовки «вчителя, здатного мислити», учителя-дослідника, такого, який «продукує», проте кожен з них повинен володіти раніше здобутими ґрунтовними знаннями та сформованими вміннями й навичками; учителя, здатного до саморозвитку та самоосвіти, який набув якість, за допомогою якої може сам створювати авторські моделі та проектувати шляхи розвитку сучасної освіти» [2, с. 4–5].

Ученими визначені умови модернізації підготовки вчительських кадрів: вивчення, врахування та творче використання позитивного досвіду реформування професійної підготовки; розроблення теоретичних моделей діяльності і особистості вчителя нового типу; обґрунтування критеріїв

особистісно-професійного розвитку майбутнього вчителя у процесі навчання; розроблення моделі забезпечення продуктивного особистісно-професійного розвитку майбутнього вчителя під час професійної підготовки; виявлення педагогічних умов, що сприяють ефективному реформуванню навчально-виховного процесу в підготовці вчителів; мобільність і варіативність вибору студентом рівня професійної кваліфікації, додаткової спеціальності, спеціалізації, що забезпечить побудову майбутнім учителем індивідуальної освітньої стратегії.

Отже, у сучасних модернізаційних освітніх процесах висувуються нові вимоги до підготовки майбутніх учителів, зокрема сільських, з-поміж яких підвищення їх професіоналізму, національної самосвідомості, готовності до творчої діяльності. Суть цього полягає в осмисленні та вивченні педагогічного досвіду, аналізі причин труднощів, проектуванні шляхів їх подолання, прогнозуванні результатів і наслідків у педагогічному процесі, виборі оптимальних педагогічних технологій.

Список використаних джерел:

1. Будає В. Д. Технологізація підготовки майбутнього педагога – сучасне обличчя університету / В. Д. Будає // Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій : навч. посіб. / О. М. Пехота, В. Д. Будає, А. М. Старєва ; за ред. І. А. Зязюна, О. М. Пехоти. – К. : Вид-во А.С.К., 2003. – С. 3–7.
2. Дубасенюк О. А. Концептуальні підходи до професійно-педагогічної підготовки сучасного педагога / О. А. Дубасенюк, О. В. Вознюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 114 с.
3. Кузь В. Г. Нова освітня парадигма – нові освітні технології [Електронний ресурс] / Кузь Володимир Григорович. – Режим доступу : <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/about/submissions#onlineSubmissions>. – Назва з титул. екрану.
4. Савченко О. П. Професійна підготовка сучасного вчителя: європейський вимір / О. П. Савченко // Вища освіта України : теорет. та наук.-метод. часоп. – 2012. – Т. 3 (46). – С. 337–347. – (Темат. вип. : Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології).